Systém sledování absolventů

/příklady zahraniční praxe/

Podklad pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Zpracoval: Národní vzdělávací fond, o.p.s.

2023

Projekt sdílených činností
Strategická inteligence pro výzkum a inovace

STRATIN+

Národní vzdělávací fond

Obsah

1. POLSKO - systém sledování absolventů (ELA) 3
   1.1 Vývoj systému 3
   1.2 Zdroje dat a jejich propojování 3
   1.3 Realizace systému ELA 4
   1.4 Výstupy systému ELA 4
   1.5 Závěr a inspirace pro ČR 5
2. RAKOUSKO – systém sledování absolventů na základě administrativních dat 6
   2.1 Vývoj systému v rámci projektu ATRACK 6
   2.2 Financování projektu 6
   2.3 Řízení projektu 6
   2.4 Role Statistického úřadu: 7
   2.5 Sdílená databáze 7
   2.6 Podmínky sdílení dat a vytvoření databáze 8
   2.7 Výstupy systému a vizualizace dat 8
   2.8 Kontakty 9
   2.9 Závěr a inspirace pro ČR 9
3. SLOVENSKO - systém sledování absolventů 11
   3.1 Výchozí situace, vývoj 11
   3.2 První pilíř – propojení administrativních dat 11
   - Webová stránka – prezentace výstupů 12
   - Dosavadní zkušenosti ze získávání a používání dat 13
   3.3 Druhý pilíř – národní a evropská dotazníková šetření 14
   3.4 Třetí pilíř – výzkumy a zpětná vazba od škol 14

1. POLSKO - systém sledování absolventů (ELA)

1.1 Vývoj systému

Systém sledování absolventů (ELA) byl v Polsku vytvářen od roku 2009 na základě iniciativy vzešlé z vysokých škol a s podporou Ministerstva školství a vědy (Ministerstwo Edukacji i Nauki). Byl získán projekt, ve kterém na základě dat o absolventech University Varšava bylo zpracováno první sledování profesních drah absolventů. Následně byly provedeny analýzy dat o studentech a absolventech shromažďovaných jednotlivými univerzitami. Bylo zjištěno, že univerzitní systémy (USOS) nejsou jednotné, jsou závislé na přístupu osob vkládajících data do systému. Tento nedostatek byl odstraněn přijetím příslušné právní úpravy. Univerzity jsou povinny exportovat data do integrovaného systému informací o vědě a vysokém školství (POL-on).

Bylo zmapováno, jaká data o studentech a absolventech jsou k dispozici v jakém systému, kdy je nejvhodnější doba pro předávání dat, neboť správci jednotlivých systémů musí nejprve splnit své primární povinnosti / úkoly. Bylo nezbytné jasně a podrobně vymezit jaká data, za jakých podmínek a kdy budou předávána zpracovatelům systému a prosadit přijetí příslušné právní úpravy tohoto procesu. Příprava legislativního prostředí byla hodnocena jako nejobtížnější fáze tvorby systému sledování absolventů (ELA), nezastupitelná role připadla Ministerstvu školství a vědy. První ELA za všechny vysoké školy byla zpracována v roce 2016 za absolventy z roku 2014. ELA se průběžně vyvíjí, do zpráv jsou přidávána další hlediska.

1.2 Zdroje dat a jejich propojování

Systém využívá individuální údaje získané ze dvou administrativních registrů:

1) národní registr studentů a absolventů, který je součástí systému POL-on,
2) registr Úřadu sociálního zabezpečení (ZUS).

Ze systému POL-on jsou exportované následující údaje o absolventech:

- vysokoškolská instituce,
- katedra nebo fakulta,
- studijní program,
- úroveň studia (bakalářská, magisterská),
- forma studia (prezenční, distanční, kombinovaná),
- datum ukončení studia,
- informace o následném zápisu do jiného studijního programu.

Údaje exportované ze ZUS zahrnují:

- postavení na trhu práce (zaměstnanec, osoba samostatně výdělečně činná, nezaměstnaná, na mateřské nebo rodičovské dovolené)
- zaměstnavatel,
- datum nástupu do zaměstnání,
- pracovní úvazek (smlouva na dobu určitou / neurčitou),

- základ pro výpočet příspěvků do sociálního zabezpečení (pracovní příjmy v každém měsíci za zaměstnané, u osob samostatně výdělečně činných je částka ve většině případů fixní, a proto nevypovídá o příjmu),
- doba nezaměstnanosti.

Údaje z těchto registrů lze přesně propojit díky přijetí národního identifikačního čísla PESEL jako ID ve více správních rejstřících. Použití čísla PESEL zjednodušuje proces slučování dat a pomáhá vyhnout se problémům s propojením dat. Číslo je jedenáctimístné, identifikuje přesně jednu osobu a po přidělení jej nelze změnit, s výjimkou specifických situací (např. změna pohlaví). Systém monitoruje absolventy po dobu 5 let od absolvování. Počátek sledování je určen datem získání diplomu, sledování jejich profesních drah je ukončeno stejným datem po uplynutí 60 měsíců.

1.3 Realizace systému ELA

Polská ELA je centralizovaný systém provozovaný a vyvíjený Národním ústavem pro zpracování informací (OPI PIB) jménem Ministerstva školství a vědy, který realizaci a další rozvíjení systému financuje. OPI PIB je výzkumný ústav, který pro ministerstvo vytváří a spravuje příslušné softwary.

Proces sledování absolventů v Polsku je organizován následujícím způsobem. Ministerstvo každoročně získává seznam absolventů z POL-on. Tento seznam je následně předán ZUS, který exportuje příslušné údaje o jednotlivých absolventech. ZUS je rovněž zodpovědná za anonymizaci dat. Anonymizované údaje jsou následně předány OPI PIB, který sestavuje analytickou databázi a zpracovává příslušné zprávy. ELA pracuje ve vlnách vždy po obdržení dat.

1.4 Výstupy systému ELA

Datové výstupy generovány automaticky pro web (www.ela.nauka.gov.pl). Web umožňuje aktivně vytvářet soubor ukazatelů za jednotlivé univerzity a jejich fakulty podle formy studia a úrovně studia. Ukazatele obsahují pro příslušný rok

- počet absolventů v daném roce,
- dobu, kterou průměrný absolvent potřeboval k nalezení práce na plný úvazek v prvním roce po absolvování,
- medián průměrného hrubého měsíčního příjmu ze všech zdrojů,
- poměr příjmů absolventa k mediánovému příjmu v místě bydliště (vojvodství),
- nezaměstnanost absolventa k míře nezaměstnanosti v místě bydliště,
- procento času, po který byl průměrný absolvent nezaměstnán v daném roce po absolvování studia (100 % je jeden rok).

Absolventi jsou seskupováni podle různých hledisek, základním hlediskem je škola nebo studijní program. Pokud je v příslušné analyzované skupině příliš málo absolventů, data za tuto skupinu se nepublikují. Jednotliví absolventi nemohou být v žádném případě identifikovatelní díky zavedeným bezpečnostním mechanismům.

Na webu jsou k dispozici zprávy vyhodnocující jednotlivá sledovaná hlediska. Existují tři typy zpráv:

- na úrovni vzdělávacího programu,
- na úrovni vysokoškolské instituce,
- na národní úrovni.

Zprávy jsou publikovány i v angličtině.

Pro analytiky, kteří chtějí vytvářet vlastní analýzy, jsou na daném webu k dispozici zdrojové datové sady.

1.5 Závěr a inspirace pro ČR

Při tvorbě systému sledování profesních drah absolventů je nezastupitelná role ministerstva, vzhledem k tomu, že předávání dat a zajištění jejich anonymizace je nezbytné legislativně zakotvit.

Příslušné údaje o jednotlivých absolventech jsou shromažďovány po dobu pěti let.

Analýzy jsou k dispozici široké veřejnosti prostřednictvím webové stránky. Je zajištěna možnost jednotlivých uživatelů zobrazovat příslušné ukazatele podle aktivně zvolených hledisek z dané nabídky. Jsou publikována také anonymizovaná základní data pro analytiky.

Použité zdroje

Webová prezentace výsledků www.ela.nauka.gov.pl.

New data from the Polish Graduate Tracking System (ELA) confirms that higher education pays off

https://opi.org.pl/en/new-data-from-the-polish-graduate-tracking-system-ela-confirms-that-higher-education-pays-off/

Challenges and innovation - Polish Graduate Tracking System

https://kwalifikacje.gov.pl/en/news/102-newsletter/3-2021/1273-polish-graduate-tracking-system-ela

Graduates' Tracking with Administrative Data – How it is Done in Poland
https://www.eua.eu/downloads/publications/graduates%20tracking%20with%20administrative%20data%20%20how%20it%20is%20done%20in%20poland.pdf

Materiały informacyjne na temat zasobów udostępnianych w ramach siódmej edycji ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA)

https://www.ela.nauka.gov.pl/ELA7_opis_badania_20220702.pdf

2. RAKOUSKO – systém sledování absolventů na základě administrativních dat

2.1 Vývoj systému v rámci projektu ATRACK

Systém Graduate tracking v Rakousku byl zahájen 4,5 letým startovacím projektem, který probíhal v období 2017/8 – 2021/12 (https://www.qs.univie.ac.at/en/analyses/graduate-tracking/atrack-project-2017-2021/). Projektovou žádost původně podalo 12 vysokých škol, k nim se pak připojily školy další. Propojily se data ze všech registrů, které zachycují údaje o osobách.

V první fázi projektu vytvořila Vídeňská univerzita schema sledování.

Pro každou zúčastněnou univerzitu byl z informací od všech datových zdrojů vytvořen datový blok obsahující informace o vlastních absolventech a studentech, kteří nedokončili studium, a také srovnávací informace za všechny rakouské vysoké školy dohromady. Univerzity tak mají přístup k důležitým srovnávacím informacím o vstupu svých absolventů na trh práce a o prvních letech jejich kariéry (zejména o délce hledání zaměstnání, postavení na trhu práce, integraci na trhu práce, příjmech a ekonomických sektorech, ve kterých absolventi působí).

Další fáze pokračování projektu, která probíhá v letech 2022-2027, je založena na fungování konsorcia 34 vysokých škol pod vedením University of Vienna. Vídeňská univerzita také spravuje webové stránky konsorcia. Tato druhá fáze naplňuje podmínku udržitelnost projektu, jenž byl v první fázi financován se strukturálních fondů.

2.2 Financování projektu

První fáze projektu byla financována v rámci Strukturálních fondů oblasti vysokoškolského vzdělávání (HRSM). Kofinancování zajistilo Federální ministerstvo školství, vědy a výzkumu (BMBWF) a dalšími prostředky přispěli partneři projektu.

Druhá fáze projektu je financovaná účastníky konsorcia, kterými jsou vysoké školy. https://www.qs.univie.ac.at/en/analyses/graduate-tracking/atrack-consortium-2022-2027/

2.3 Řízení projektu

Projekt vede Vídeňská univerzita, partnerem je Statistický úřad a vysoké školy.

V první fázi projektu byla Vídeňská univerzita odpovědná za koordinaci celého projektu a podávání zpráv. Vedoucí projektu byl odpovědný za přímé zadávání zakázek, zpracování smluv s externími dodavateli služeb (zejména Statistickým úřadem), sledování průběhu projektu a dosahování cílů, schvalování změn v plánu.

Každý partner stanovil hlavní kontaktní osobu, a tyto osoby tvořily projektový tým. Vedoucí projektu svolával schůzku projektového týmu minimálně 1x ročně. Vedoucí projektu jmenoval vedoucí jednotlivých working package (WP). Vedoucí WP pak jmenovali po dohodě s vedoucím projektu své

pracovní skupiny, které vykonávaly příslušné činnosti. Ve všech pracovních skupinách byli zástupci různých typů vysokých škol.

Statistický úřad byl v projektu zasmluvněn prostřednictví zakázky, která byla zadána přímo (to umožňuje rakouský zákon o veřejných zakázkách – forma tzv. Direct award of contract with prior notification). Statistický úřad předložil do tohoto řízení nabídku, která splňovala formální i obsahové náležitosti přímého zadání. Pak s ním Vídeňská univerzita uzavřela smlouvu. Od vyhlášení/zveřejnění oznámení byl kontrakt uzavřen do 24 dnů.

2.4 Role Statistického úřadu:

Rakouský statistický úřad má klíčové postavení ve zpracování dat a provádění analýz:

- Je výhradním zpracovatelem všech statistických dat
- Je pověřen zpracováním regresních a regionálních analýz
- Zpracovává specifické analýzy na zadání univerzit
- Připravil manuál pro práci s daty
- Realizoval školení o práci s daty
- Je povinen pravidelně zveřejňovat agregovaná data v souladu s legislativními požadavky.
- Provádí zpracování a standardizovanou vizualizaci výstupů – způsobem vhodným pro různé uživatele

2.5 Sdílená databáze

Se všemi partnery byla dohodnuta podoba sdílené databáze. Data zpracovával výhradně Statistický úřad. Partneři se dohodli na jednotných definicích, na strukturaci dat, na jednotné podobě datových bloků pro jednotlivé školy a na podobě filtrů pro vyhledávání/znázorňování dat. Jako zvláštní filtr bylo hledisko umožňující vybrat absolventy mladší 35 let, kteří absolvovali daný stupeň a nezapsali se do jiného studijního programu v roce následujícím po absolvování. U zaměstnaných filtr umožňuje odlišit plný a částečný úvazek.

Sledované charakteristiky:

- Jsou sledovaní absolventi do 35 let
- Pohlaví, věk, občanství
- Absolvování (typ programu, obor ISCED, škola)
- Délka studia, zahraniční pobyty, vícenásobné vzdělání, předčasné ukončení, další vzdělávání
- Nejvyšší vzdělání rodičů absolventů
- Postavení na trhu práce (zaměstnanost, nezaměstnanost, podnikání, mimo trh práce)
- Doba do prvního zaměstnání po ukončení studia
- Počet zaměstnavatelů během prvních 3 let po ukončení studia
- Celkový počet zaměstnání k referenčnímu datu (vč. oborů zaměstnání NACE a regionu zaměstnání))
- Plný/částečný úvazek
- Hrubý měsíční příjem ze zaměstnání

Datový soubor je koncipován tak, aby ho bylo možno v budoucnu rozšiřovat pro různé výzkumné účely.

2.6 Podmínky sdílení dat a vytvoření databáze

Data z různých registrů jsou transformována v několika krocích tak, aby bylo možno různé zdroje propojit. K tomu je nezbytný **národní identifikační systém**, který byl v Rakousku vytvořen na základě **zákona o elektronické správě** (z roku 2004). Zákon zavedl identifikační systém a identifikační čísla, která identifikují fyzickou osobu v průběhu různých administrativních procesů při dodržení ochrany osobních dat. K výpočtu identifikačního čísla se používají kryptografické jednosměrné funkce přizpůsobené příslušným administrativním sektorům.

Jedna osoba má v databázích jednotlivých sektorů (školství, zdravotnictví, daně, …) různá identifikační čísla**. Identifikátory za všechny sektory spravuje Rakouské federální ministerstvo pro digitální a ekonomické záležitosti**, které vede celý **rejstřík identifikačních čísel** a propojuje je, takže lze jednoznačně identifikovat danou osobu. Všechny orgány si tak mohou vyměňovat data pouze v případě, že správce registru data dešifruje a následně je znovu zašifrované zpřístupní pro zájemce/zpracovatele.

Jsou propojeny základní registry základní a pro ověření správnosti dat jsou přidány i tzv. registry srovnávací. Propojování všech registrů dat o jednotlivcích, které v Rakousku existují, je pokládáno za výhodu, přestože s počtem registrů roste i náročnost jejich propojení.

Propojené registry - základní:

- Centrální evidence obyvatelstva
- Centrální evidence sociálního zabezpečení
- Daňová evidence
- Registr nezaměstnaných
- Registr dosaženého vzdělání/absolventů
- Registr zapsaných žáků a studentů
- Registr bytů a budov
- Podnikání
- Zemědělský a lesnický rejstřík
- Obchodní rejstřík (informace o zaměstnavateli – obor činnosti, region pracoviště

Srovnávací registry: registr státních zaměstnanců, registr příjemců sociální péče, registr přídavků na děti, registr branné povinnosti, registr majitelů automobilů.

2.7 Výstupy systému a vizualizace dat

Přehledové tabulky obsahující sledování stavu zaměstnání absolventů (trvalý kontrakt, částečně zaměstnaní, nezaměstnaní, mimo trh práce, sebezaměstnaní), podle oborů vzdělání ISCED, podle úrovní studia, podle období od ukončení studia. Dále je uváděno Top 5 sektorů (NACE) pracovního umístění (3 roky po absolutoriu).

Charakteristiky jsou uváděny podle několika období: 12 měsíců před maturitou, absolutorium/ promoce, dále v intervalech od ukončení studia (6 měsíců, 12 měsíců, 18 měsíců, 24 měsíců, pak 36 měsíců, 60 měsíců)

Webová stránka s výstupy https://www.qs.univie.ac.at/en/analyses/graduate-tracking/ - každá univerzita má zpracované informační bloky členěné podle úrovní vzdělávacích programů a v jejich rámci pro jednotlivé obory ISCED. Příklad Technické univerzity Graz: https://www.tugraz.at/fileadmin/user_upload/tugrazInternal/Studium/Studieren_an_der_TU_Graz/Absolvent-innen/Factsheet_MA_Maschinenbau_en.pdf

Celorakouské výsledky zpracovává rakouský Statistický úřad a publikuje je na svém webu: https://www.statistik.at/en/statistics/population-and-society/education/graduate-tracking

2.8 Kontakty

Mag. Dr. Michael Hofer, T: +43-1-4277-18010, michael.hofer@univie.ac.at

HR Mag. Dr. Lukas Mitterauer, T: +43-1-4277-18002, lukas.mitterauer@univie.ac.at

Mag. Franziska Kurka, BSc MSc, T: +43-1-4277-18008, franziska.kurka@univie.ac.at

2.9 Závěr a inspirace pro ČR

- Rakouský systém graduate tracking využívající administrativní registry je velmi důkladný a je založen na propojení maximálního množství administrativních databází. To má výhodu v tom, že mohou být křížově odhaleny nedokonalosti či vady zápisů v jednotlivých databázích. Na druhé straně je tento systém složitý a jeho propojování vyžaduje součinnost velkého množství institucí odpovědných za dílčí registry. Navíc ani takto složitý systém neobsahuje data o profesním uplatnění absolventů, která jsou velmi analyticky cenná. Pro ČR je vhodnější volit jednodušší systém s využitím dat nezbytných databází vypovídajících o vzdělání a uplatnění na trhu práce.
- Podmínkou pro vytvoření sdílené databáze byl v Rakousku příslušný zákon a existence národního správce rejstříku identifikačních čísel. Tyto podmínky jsou v ČR také splněny. V roce 2009 byl přijat Zákon o základních registrech, který reguluje tuto oblast a na jehož základě byl zřízen úřad „Správa základních registrů“, který je podřízen Ministerstvu vnitra. Tento úřad spravuje registrační klíče základních institucionálních registrů a provádí anonymizaci dat, která se pak mohou sdílet a propojovat mezi institucemi při zachování ochrany osobních dat.
- Pro ČR se také jeví jako vhodné, aby registrační klíče spravoval pouze k tomu pověřený kompetentní úřad, který by zajišťoval anonymizaci dat a měl dohled nad jejich propojováním a sdílením. Zákonné a administrativní podmínky by k tomuto účelu mohla splňovat Správa základních registrů, pokud by se rozšířily její kompetence i na správu registrů MŠMT, MPSV, ČSSZ.

- Statistické zpracování anonymizovaných dat, analytické propočty a jejich prezentace v datových tabulkách na webu pro jednotlivé uživatele, umožňující i porovnání mezi školami, atd. provádí rakouský Statistický úřad. Ten také zpracovává celostátní přehledy a analýzy, které předává školám a prezentuje na webu. Zpracování dat je tak zajištěno jednotně a na náležité statisticko technické úrovni.

Použité zdroje

Konsorcium – Graduate tracking **https://www.qs.univie.ac.at/en/analyses/graduate-tracking/atrack-consortium-2022-2027/**

Statistics Austria – Graduate tracking **https://www.statistik.at/en/statistics/population-and-society/education/graduate-tracking**

Technical university Graz
https://www.tugraz.at/fileadmin/user_upload/tugrazInternal/Studium/Studieren_an_der_TU_Graz/Absolvent-innen/Factsheet_MA_Maschinenbau_en.pdf

3. SLOVENSKO - systém sledování absolventů

3.1 Výchozí situace, vývoj

Budování systému sledování absolventů škol je na Slovensku již několik let postupně realizováno. Cíl ustavení a fungování tohoto systému jak pro sledování absolventů vysokých škol, tak středních škol je stanoven v dokumentu Strategia celoživotního vzdelávania a poradenstva 2021-2030, který schválila vláda SR. Dále je tento cíl rozveden v Akčním plánu na roky 2022-2024, který byl přijat v dubnu 2022. Budování systému je založeno na 3 pilířích[1]:

- 1. pilíř: administrativní data
- 2. pilíř: národní výzkumy absolventů
- 3. pilíř: výzkumy a data sbíraná školami

3.2 První pilíř – propojení administrativních dat

První snahy o propojení administrativních dat pro účely sledování absolventů škol se na Slovensku datují již od roku 2019, a to v rámci víceletého projektu financovaného z ESF zdrojů[2], Operačního programu Ludské zdroje. Požadavek na propojení administrativních dat vzneslo ministerstvo práce (MPSVR SR). První data a výstupy zpracovala Trexima v rámci uvedeného projektu. Projekt již byl ukončen, přičemž zde byla vypracována řada studií a materiálů[3], kompletní metodika však mezi zveřejněnými výstupy není.

Další rozvoj systému sledování a uplatnění absolventů škol byl svěřen odborníkům z útvarů dvou slovenských ministerstev:

- Inštitút vzdelávacej politiky (IVP) Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR[4]. Vhodná osoba pro žádost o konzultaci: David Martinák (kontakt lze zprostředkovat).
- Inštitút sociálnej politiky, hlavní analytický a poradní útvar Ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny SR[5].

Podle zprávy CEDEFOPu[6] zde byly propojeny údaje z administrativních zdrojů a informačních systémů: sektor školství, služby zaměstnanosti, agentury sociálního pojištění a systémy nákladů práce, přičemž se připravuje také zpracování dat od zdravotních pojišťoven.

U jednotlivých osob jsou na základě propojení výše uvedených datových registrů sledovány následující charakteristiky:

[1] Zdroj: Interview a prezentace Doc. J. Vantúcha.
[2] „Národný projekt Prognózy vývoja na trhu práce v SR II“ (NP Prognózy vývoja na trhu práce v SR II - MPSVR SR (gov.sk)) realizovaný v letech 2017-2021. Předchozí projekt, na který autoři navazovali, byl Národný projekt Prognózy vývoja na trhu práce v SR z let 2014-2015.
[3] Viz https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti/np-prognozy-vyvoja-trhu-prace-sr-ii/vystupy-z-projektu.html
[4] IVP, https://www.minedu.sk/institut-vzdelavacej-politiky/; www.mindedu.sk – MŠVVS SR
[5] www.institutsocialnejpolitiky.sk; MPSVR SR – www.mpsvr.sk
[6] https://www.cedefop.europa.eu/en/news/slovakia-graduate-tracking-instrument-launched

- pohlaví
- obor studia a jeho ukončení
- zaměstnání – profese/druh vykonávané práce (v členění až na úroveň 4 místného ISCO)
- soulad zaměstnání a vzdělání (optimální, alternativní nebo „mimo obor studia“);
- počet dní potřebných k nalezení prvního zaměstnání
- sektor (NACE) a region zaměstnání
- typ pracovního úvazku (trvalý pracovní poměr, krátkodobá smlouva);
- samostatná výdělečná činnost;
- průměrná hrubá měsíční mzda
- registrovaná nezaměstnanost;
- pokračování v sekundárním nebo terciárním studiu;
- mateřská nebo rodičovská dovolená;
- ostatní (práce v zahraničí, dobrovolná nezaměstnanost atd.).

Slovenští analytici mají z administrativních dat k dispozici anonymizované individuální trajektorie absolventů v měsíčních intervalech, tj. průběh jejich pracovní dráhy (viz Obr. 1).

Obr. 1: Příklad pracovní dráhy – individuální trajektorie absolventů[7]

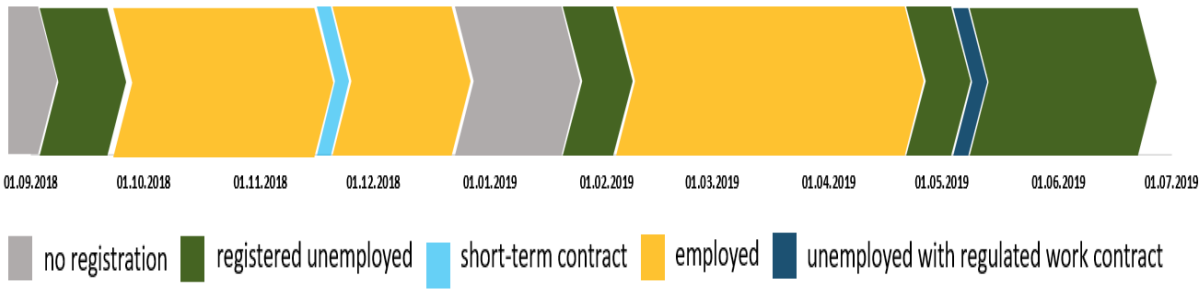

K dispozici jsou pro všechny absolventy[8] informace o době nástupu do zaměstnání (SK NACE Rev. 2, SK ISCO-08, totožnost a úřední sídlo společnosti, mzda) a registrované nezaměstnanosti s uplatněnými aktivními nástroji politiky trhu práce jsou k dispozici pro každého jednotlivého absolventa.

- ## Webová stránka – prezentace výstupů

Začátkem roku 2020 spustilo slovenské Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny spolu s dalšími partnery novou webovou stránku www.uplatnenie.sk, která nabízí podrobné sledování údajů o absolventech středních a vysokých škol a jejich začlenění do trhu práce.

U jednotlivých skupin absolventů jsou v graficky přehledné podobě prezentovány následující informace:

[7] Zdroj: prezentace Juraje Vantúcha „A free-pillar Graduate-Tracking Systém in Slovakia“ přednesená na International Meeting of National VET Teams, Praha 24.-25.11.2022.
[8] Viz https://www.cedefop.europa.eu/en/news/slovakia-graduate-tracking-instrument-launched

- počet absolventů a zastoupení jednotlivých pohlaví
- postavení na trhu práce (podíl zaměstnaných, práce na dohodu, OSVČ, mateřská dovolená, nezaměstnaní, pokračující ve studiu, ostatní (pracující v zahraničí a dobrovolně nezaměstnaní)
- region zaměstnání
- podíl pracujících v oboru studia
- průměrná měsíční hrubá mzda a její porovnání s mediánem mezd
- TOP 3 odvětví uplatnění
- TOP 3 profese uplatnění

Pro zjištění informace o tom, kolik absolventů se uplatnilo v oboru vzdělání, byla vyvinuta metodika optimálnosti vazeb vystudovaného oboru vzdělání a vykonávaného zaměstnání. Prezentována jsou data z celkem 733 středních škol se 366 studijními obory, a ze 33 vysokých škol s 1 415 studijními obory.

Stránka je uživatelsky příjemná a lze v ní filtrovat údaje podle relativně podrobně členěných oborů absolvovaného vzdělání ISCED v jednotlivých letech. Výběrem lze sestavit přehledy agregovaných dat na úrovni celého státu, kdy lze porovnávat různé obory vzdělání. Je však také možno provádět on-line porovnání jednotlivých škol, fakult a oborů navzájem mezi sebou. Ve filtrech vyhledávání se zobrazují pouze školy, resp. obory, které v příslušném roce měly alespoň jednoho absolventa.

- ## Dosavadní zkušenosti ze získávání a používání dat

Podle získaných informací[9] jsou kromě dat ministerstva školství zpracovávána data od sociální pojišťovny a ze sběru dat o platech (Trexima), rovněž jsou dostupná data o nezaměstnanosti absolventů. Na zařazení informací ze zdravotního pojištění se pracuje.

Podle zkušenosti z původního projektu nenastaly zásadní těžkosti při získávání dat z registrů od sociální pojišťovny a od úřadu práce, neboť tyto instituce jsou podřízené Ministerstvu práce, sociálních věcí a rodiny SR, které vydalo potřebné příkazy. Nezbytná však byla značná organizační a vyjednávací aktivita projektem pověřených osob. Prvotní projekt byl rovněž spojen se značnými finančními náklady, které byly pokrývány mj. z ESF.

V systému administrativních dat jsou k dispozici data o zaměstnání absolventa v členění na 4 místné ISCO, bližší údaje budou zjišťovat školy (3. pilíř). Data ISCO jsou získávána od sociální pojišťovny při sběru dat o zaměstnancích. Tato data však nejsou příliš podrobná a existují i určité pochybnosti o jejich kvalitě, protože zaměstnanci vyplňování těchto údajů podle zkušeností nevěnují příliš pozornosti (vznikají nepřesnosti).

O možnosti využití ID absolventa se podle našich informací na Slovensku zatím pouze diskutuje, jakožto o řešení pro propojení všech dat.

Z hlediska možností kontaktování vysokoškoláků prostřednictvím dotazníků za účelem případného zjišťování vývoje kariéry, užitečnosti vyučovaných předmětů apod. jsou k dispozici e-mailové adresy poskytované vysokými školami o jejich studentech, které však často po absolvování nejsou

[9] Zdroj: expertní interview

aktualizovány a velmi často ztrácí platnost. Tento problém bude potřeba pro absolventská šetření a šetření škol vyřešit.

Webová stránka www.uplatnenie.sk získala již v současné podobě pozitivní hodnocení a značnou popularitu u uživatelů, zejména u kariérových poradců.

3.3 Druhý pilíř – národní a evropská dotazníková šetření

V rámci tohoto pilíře budou sbírána data z národních výzkumů absolventů VŠ a SŠ. Aktuálně probíhá evropské šetření Eurograduate, do kterého dostali slovenští odborníci možnost přidat pro slovenskou část šetření otázky potřebné pro sledování drah absolventů. Šetření absolventů SŠ je rovněž plánováno.

3.4 Třetí pilíř – výzkumy a zpětná vazba od škol

Výzkumy a zpětná vazba získávaná prostřednictvím škol. Metodicky je otevřených několik možností, jejichž ověření je předpokládáno formou pilotního projektu se zapojením škol. **Zvažuje se použití klasické dotazníkové metodologie, ale také sociálních sítí a klubů absolventů**. Je diskutována možnost pilotního ověření, které by vyzkoušelo, které metodologie fungují.

Z hlediska zjišťovaného obsahu by tento typ zpětné vazby od absolventů měl umožnit získat zejména informace o praktické použitelnosti dovedností a znalostí získaných studiem, či chybějící obsah ve vzdělávacích programech – vše s účelem optimalizace vzdělávacích programů.

Použité zdroje

Články, prezentace

CEDEFOP: Slovakia - Graduate-tracking instrument launched. National news on VET, 19. 5. 2020. Dostupné na: https://www.cedefop.europa.eu/en/news/slovakia-graduate-tracking-instrument-launched

CEDEFOP: Developments in vocational education and training policy in 2015 – 2019. Slovakia. Dostupné na: https://www.cedefop.europa.eu/files/developments_in_vocational_education_and_training_policy_in_2015-19_slovakia.pdf

MPSVR SR: Výstupy z projektu NP Prognózy vývoja na trhu práce v SR II: https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti/np-prognozy-vyvoja-trhu-prace-sr-ii/vystupy-z-projektu.html

Juraj Vantúch: A tree-pillar Graduate-Tracking System in Slovakia. Prezentace na International Meeting of National VET Teams, Praha 24. -25. 11. 2022

Fabrykowska, A.; Humpl, S. et al.: OnTrack - Context Study of Tracking Systems and MeasuresTechnical University of Košice, 2019. ISBN 978-80-553-2796-9. Dostupné na: https://ontrack-project.eu/images/articles/ON_TRACK_IO1_CONTEXT_STUDY_OF_TRACKING_SYSTEMS_AND_MEASURES.pdf

Interview: Expertní rozhovor s Doc. Jurajem Vantúchem realizovaný dne 25. 1 2023

Webové odkazy:

www.uplatnenie.sk

www.trendyprace.sk

https://www.minedu.sk/institut-vzdelavacej-politiky/

http://radavladyovp.sk/

http://ontrack-project.eu/en/results-en